

2. DODAK ÇEKİMLİLERİ

16-njy gönükme. Okaň. Her sözün birinji bogundaky çekimlisini aýdyň we olary depderiňize göçüriň.

Orak, ýokumly, ökünç, örküç, uçmak, ýuka, üzüm.

1. *Bu yerde näçe söz ýazylypdy?*
2. *Depderiňize näçe çekimli ses göçürüp aldyňyz we olaryň haýsylary ýogyn, haýsylary inçe çekimli?*

Örküç sözünüň manysyny düşündiriň.

ýokumly

17-njy gönükme. Okaň. Has gara ýazylan sözleri göçürň we olaryň birinji bogundaky çekimlini aýdyň.

BAGYŇ ÄHMIÝETI

Bag, tokaý egsilmez baýlykdyr. Olar, **külleriň, howdan-laryň suwuny gün söhlesinden goraýar. Howa-ny** tämizleýar.

Şonuň **üçin** hem mähriban Serdarymyz Saparmyrat Türkmenbaşy bag ekmek, tokaý döretmek meselesine köp üns berýär. Ekilýän nahalary guratman **ösdürip** ýetişdirmegi talap edýär.. Bu **atalyk** aladadyr.

Nahal sözünüň manysyny sözlükden okaň.

Türkmen dilindäki dodak çekimlileri şulardyr: *o, ö, u, ü.*

18- ný gönükme. Okaň we bulary nusgada görkezilişi ýaly edip, depderiňize göçüriň.

Çagalar, orun, durmuş, depe, ýylgyn, öküz, iki, däne, üzüm, ýurt, Meret, Tylla, Göwher, barmak, dürtgüç, yumuş, gaýtalamak, mekdep, otuz, örküç.

Nusga:

<i>Dodak çekimlili sözler</i>	<i>Dodaklanmayan çekimli sözler</i>
<i>Orun durmuş</i>	<i>Çagalar depe</i>

19-ný gönükme.

Okaň, soňra göçüriň.
Içinde dodak çekimlisi
bolan sözleriň aşagyny
çyzyň.

TILKI

Tilkiler, esasan, gumlarda, daglarda ýaşaýarlar. Olar örän köpelegen haýwanlardandyr. Tilkiniň pākize, ösgün, ýumşak tüýli derisi bolýar.

Bu haýwan özboluşly owadanlygy bilen tebigata görk berýar.

Pakize sözüniň manysyny sözlükden okaň.

Aşagyny çyzan sözleriňizdäki çekimlileri aýdyp beriň.

* * *

20-njy gönükme. Şygry labyzly okaň. Dodak çekimlilerini göçürip alyň. Bir dodak çekimlini iki gezek yazmaň.

WATAN

Ysgap gülden doýmaryn,
Mertebäm, janym, Watan!
Seni dilden goýmaryn,
Jigerim-janym, Watan!

Ýüregim goşa tardyr,
Gyjak bilen dutardyr.
Türkmene alkyş ýardyr,
Hazynam, känim, Watan!

Bagtyýar gülzarym bar,
Garaşsyz diýarym bar,
Sylanýan Serdarym bar,
Şöhratym-şanym, Watan!

Ýylgaý Dyrdyýew.

Göçürip alan dodak çekimlileriniz näçe sany we olar haýsylar?

Mertebe sözüniň manysyny sözlükden okaň.